

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VIII. Cùm super.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

litigans ostendit alteri litiganti jus in beneficio non competere, hinc evincit, jus sibi competere, cum fieri possit, ut neutri competat; quam ob rem usitatum est, ut litigans in tali casu impetrare possit à Papa gratiam provisionis novæ in forma *si neutri*. Veruntamen, si notorium fuisset, M. Honorium sponte renuntiâsse beneficio, tunc Papa non mandâisset collationem ipsi factam executioni mandati, propter vitium intrusionis vitandum, prout constat *ex c. 2. de causa possessionis & proprietatis*. Sed quia de hoc non constabat, & renunciatio liberè facta non præsumitur, & difficilius probationis esse solet, ideo Pontifex mandavit in possessorio adipiscendæ pro Honorio esse pronuntiandum, reservata quæstione proprietatis, si propter factam renunciationem, aliæve causam quispiam legitimè experiri vellet. Alioquin verò agentis possessorio adipiscendæ obstare solet exceptio defectus proprietatis, si ejus probatio in continententi faciendâ, ab adversario, seu possessore (dummodo jus opponendi se habeat) offeratur. *L. 3. S. ibidem ff. ad exhibendum & tradit Gl. communiter recepta in c. 1. v. contentionem de restitutione spoliatorum*. Secus autem est, si exceptio, quæ obijcitur, alioris indaginis esse videatur, sicuti paulò antè dixi.

CAPITULUM VIII.

Cum super.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter C. Clericum, Episcopum, atque Capitulum Ecclesiæ Tridentinæ; petebat enim Clericus præbendam sibi assignari, eò quòd in Canonicum ejus Ecclesiæ Cathedralis assumptus fuisset, sed Capitulum excipiendo proposuit adversus Concilij Lateranensis constitutionem receptum fuisse. Verùm Innoc. definiendo respondit: cum id à Capitulo probatum non fuerit, imò verò allegando proprii facti turpitudinem, in hoc ca-

su audiri non debeat, ideo dicto Clerico in eadem Ecclesia, cum primum se occasio obtulerit, præbendale beneficium conferendum esse, quia receptus in Canonicum præbendâ diu carere non debet.

SUMMARIUM.

1. *Potest agere contra Capitulum de præbendâ sibi tribuendâ, cum occasio fuerit, si quis in Canonicum receptus sit.*
2. *Propriam turpitudinem allegans audiri non debet ordinariè, & nisi casus sint excepti.*

Notandum primò, Receptus in Canonicum potest agere contra Capitulum, ut provideatur sibi de præbendâ, cum se occasio obtulerit. Ita *Innoc. hic & Abbas v. 6*, nam Canonico debetur præbenda. *c. relatum 9. de præbendis*. Itaque habet jus, & actionem ad eam petendam; neque obstat, si quis obijciat, si obligatio sit contracta sub conditione, ante ejus eventum actionem non competere. *S. ex conditionali. Institutis de verborum obligatione*. Hanc autem videri obligationem sub conditione, si beneficiû vacaverit &c. Respondeturenim, obligationem à Capitulo contractam non fuisse conditionalem, sed puram, & absolutam, licet ad exequendâ obligationem facultas, seu occasio requiretur, quæ fortasse se antè obtulerat, & tamen vel verbo, vel re ipsa, seu conferendi omissione Capitulum negabat, Clerico præbendam deberi; & ideo agere potuit, & petere, ut contra Capitulum judicaretur: nisi dicere malis cum *Innoc. hic*, Clericum istum petivisse certam præbendam, quæ cum alteri jam collata fuerit, Pontifex eam collationem ratam quidem habuit, propterea, quòd receptio in Canonicum, facta à Capitulo, non afficiat præbendam proximè vacaturam, quò minus valeat collatio, si alteri fiat; nihilominus Pontifex ex officio, & proprio motu, licet ad hoc non ageretur, judicet.

Bb 3

dica-

dicavit, Clerico dicto aliam præbendam, oblatâ occasione assignandam esse.

² Notandum secundò. Allegans propriam turpitudinem audiri non debet. Ita hic Papa respondit, exceptionem Capituli obijcantis, quòd Clericum receperint per gratiam expectativam vacaturi Canonatus, & ideo receptio, seu collatio irrita esse debeat, nequaquam admittendam esse, quia frustra legis auxilium invocat, qui comittit in legem. *c. quia 14. de usuris*, & nemo de improbitate sua consequetur actionem *L. itaque 12. §. sed furtis ff. de furtis. c. inter 8. de donationibus*. Sunt tamen aliquæ exceptiones, de quibus in *c. ex tenore 13. hoc tit.*

CAPITULUM IX.

Literas.

PARAPHRASIS.

H. Clericus Canonicus erat in Ecclesia Collegiata S. Wiscardi Bremensis; postea creatus Canonicus Ecclesiæ Cathedralis; ac demum consecutus Præposituram dictæ Ecclesiæ S. Wiscardi, cui Præposituræ præbenda canonicalis annexa erat; quia itaque prior canonicalis præbenda, quæ de jure vacare debebat, alteri intra tempus à jure definitum, collata non fuerat, sed eam Præpositus unâ cum altera, quæ Præposituræ annexa erat, retinebat, D. Clericus eam à Pontifice, quia ad ipsum juxta Lateranense Conciliū collatio devoluta fuerat, impetravit, constitutis super ea re executoribus; coram quibus comparens Præpositus allegavit consuetudinem generalem, secundum quam idem plures præbendas possideret; addiditque, Archiepiscopum Bremensem non tantum de Præpositura, sed etiam ipsa præbenda, cum Capituli consensu investituram fecisse. Executores, quid in hac causa agere deberent, Innoc. III. consuluerunt, si quis Clericus ad præbendam eligatur, utrum ea, quam prius habuit, vacare censeatur, an verò per sententiâ ei adjudicari debeat; & num forte

propter confirmationē Archiepiscopie stimandum sit, præbendam non vacare. Ad hæc respondet Pontifex, si res ita se habeat, sicuti executores retulerunt, præbendam, licet non de facto, tamen de jure vacare, & ideo Præpositum ad eam resignationem, remota appellatione, cogendum esse, & factâ resignatione, cum etiam defacto vacare incipit, Dorotheo Clerico conferendam.

SUMMARIUM.

1. *Consuetudo, ut quis in eadem Ecclesia, & eodem recto plurimum uniformia beneficia obtineat, reprobat.*
2. *Collatio, aut confirmatio beneficii, quæ manifestè contra Canones est, non tribuit coloratam possessionem.*

Notandum primò. Licet per consuetudinem introduci possit, ut aliquis Clericus plures Canonicatus obtineat in Ecclesijs diversis, ea tamen consuetudo reprobat, si in eadem Ecclesia, sive sub eodem recto plures Canonicatus, seu alia uniformia beneficia aliquis obtineat. Ita habetur hic & in *Clementina ult. de præbendis* ubi Glossa finalis singulariter admonet, quòd jura plus abhorrent à pluralitate præbendarum uniformium in eadem Ecclesia, quam à duobus beneficijs curatis in diversis Ecclesijs; quandoquidem hæc pluralitas concessa est, jure annexionis, si videlicet aliquis dignitatem, vel personatum curam Animarum habentem adeptus sit, cui parochialis Ecclesia unita, & annexa sit. *c. super eo 6. de præbendis in 6.* Sin autem præbendarius aut Canonicus personatum cum cura, aut sine cura adeptus sit, cui similis præbenda, aut Canonicatus, qualem antea habuit, annexus sit, prior Canonicatus & præbenda ipso jure vacat. Ratio est, quia talis imminutio numeri præbendarum cedit in diminutionem cultus divini, atque inde oritur, ut dum aliqui ex Clericis abundant, alij, qui æquè, aut magis idonei sunt, penuriam pati debeant.

Notandum secundò. Collatio, vel confirmatio beneficii, quæ manifestè est contra